

Každý rok sa **6. decembra** rozžiaria detské očká radosťou a očakávaním. Sviatok sv. Mikuláša patrí medzi najobľúbenejšie sviatky vôbec.

Svätý Mikuláš (Mikuláš z Myry) je populárny po celom svete. Najväčšiu úctu k tomuto svätcovi doteraz prechovávajú na Východe, najmä v Rusku. V Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku je svätý biskup a divotvorca Mikuláš veľmi uctievaný. Jeho ikona sa spravidla nachádza v základnom rade ikonostasu celkom vľavo (na sever). Okrem sviatku 6. decembra, je v kalendári uvedený aj 9. máj ako sviatok prenesenia jeho ostatkov do Bari. V Taliansku patrí medzi obľúbených svätých, Grécko ho uctieva ako ochrancu námorníkov.

O jeho skutočnom živote sa vie len veľmi málo. Narodil sa pravdepodobne 15.03.270 v maloázijskom gréckom meste Patara v rímskej provincii Lycii (dnes pri tureckom meste Demre) do bohatej kresťanskej gréckej rodiny manželom Epifaniovi a Ioanne.

V mladosti sa podujal na cestu do Jeruzalema, kde si pozrel zvyšky Kristovho kríža a Kristov hrob. Podľa legendy Mikuláš študoval v Alexandrii, pričom cestou z Alexandrie do Myry údajne zachránil muža, ktorý padol cez palubu. Keď potom loď dorazila do Myry, v meste práve vyberali nového biskupa, nakoľko predošlý zomrel. Chceli ale vybrať „muža, ktorý víťazí“. Keď sa to do počul človek, ktorého Mikuláš zachránil, navrhol, aby bol za biskupa vybraný obetavý Nikolaos, ktorý nosí aj meno víťaza (niki = víťazstvo, laos = ľud).

Ako biskup pomáhal kresťanom, ktorí boli prenasledovaní počas vlády Diokleciána. Zachránil mnoho odsúdených kresťanov, ktorých vykúpil vďaka svojmu bohatstvu. Na svoje náklady dal postaviť aj nemocnicu. Mikuláš sa stal pre svoje činy obľúbeným biskupom, no ani on neunikol prenasledovaniu, bol zatknutý a na trest čakal vo väzení. Avšak v roku 313 vydal cisár Konštantín Veľký Milánsky edikt (vyhláška, nariadenie), ktorý povoľoval beztrestné vyznávanie kresťanstva a tak bol Mikuláš oslobodený. Po oslobodení sa z neho stal arcibiskup. A naďalej sa venoval pomoci chorým a chudobným.

Neskôr sa správy o osobe sv. Mikuláša rozdeľujú a pripomínajú svojou podstatou skôr legendy. Obrovská skromnosť a dobrota preslávila tohto biskupa po celom svete. Nikdy nedal ľuďom, ktorým pomohol, žiadnu šancu, aby sa mu mohli aspoň poďakovať. Nikdy ho nikto pri pomoci ľuďom nevidel, vždy sa vytratil.

Najznámejší príbeh o sv. Mikulášovi pozná snáď každý. Mikulášovi životopisci zaznamenali jednu noc, počas ktorej nepozorovane podaroval trom chudobným dievčatám peniaze na veno. Od tejto povesti bol odvodený aj ľudový zvyk obdarovania detí v noci tak, aby to nevideli.

Zomrel v Likijskej Mire 6. decembra 345/352.

Jeho telo bolo uložené do sarkofágu a namočené do myrhy (smola). Pôvodný sarkofág sa v Myre dochoval dodnes a je to typický umelecký štýl rímskych sarkofágov 3. storočia, teda so stĺpovým lemovaním. V roku 1087 ukradli námorníci z juhotalianskeho mesta Bari sarkofág z Myry a priviezli ho do Bari, kde ho uložili v chráme sv. Štefana. Počas jednej bohoslužby sa údajne zo sarkofágu začalo prúdom valiť také množstvo myrhy, že veriaci ju pozbierali do fľašiek a používali ju proti rôznym chorobám. Aj dnes je v sarkofágu stále veľa myrhy. Niektorí vravia o zázraku a o večnej myrhe v hrobe sv. Mikuláša. Podľa kostrových pozostatkov moderní vedci spravili rekonštrukciu Mikulášovej tváre. Zlomenina nosu je pravdepodobne výsledkom hádky s biskupom Areiom. Svätý Mikuláš mal v čase smrti prešedivené vlasy, hnedé oči pri sebe, výrazné líca a nos a bol tmavšej pokožky.

Aj keď sa väčšina informácií o svätom Mikulášovi podobá na legendy, jedno je isté, vo svojej podstate muselo ísť o výnimočného človeka.

Vo väčšine krajín sveta sa zachoval tento pekný zvyk. Jeho podoba je všade iná, no takmer všade platí, že Mikuláš v noci donesie do čižmy, ktorá je položená na okne, sladkosti. Táto tradícia k nám pravdepodobne prišla z Holandska. V Amerike ho pomenovali Santa Claus, ktorý ale dnes darčeky nosí na Vianoce. Tam dostal aj podobu, vďaka ktorej ho pozná celý svet.

Najmä v minulosti si ho ľudia predstavovali v biskupskom oblečení, pričom jeho pomocníkmi sú anjel a čert. Podľa tohto zvyku má Mikuláš spolu s anjelom deti obdarovávať a čert má naopak zlé deti trestať a strašiť.

Dodnes sa zachovala len tradícia nosenia sladkostí dobrým deťom. V minulosti ale naši predkovia Mikulášovi prikladali omnoho väčšiu silu. Podľa nich bol 6. december dňom, ktorý im mal priniesť bohatstvo. Preto obchodníci v tento deň uzatvárali dôležité obchody, vďaka ktorým mali určite zbohatnúť. Mladé slobodné dievčatá zas verili, že Mikuláš im prinesie muža, s ktorým zažijú šťastné manželstvo.

Stále však pretrváva krásny zvyk, kedy deti veria, že vďaka tomu, že celý rok poslúchali, aj k nim Mikuláš zavíta v tradičnom čase a niečo im do vyleštenej čižmičky prinesie.

Tento deň má svoje čaro, či už ste malý, alebo veľký. Veď nič nenahradí pohľad na dieťa, ktoré sa ráno budí plné očakávaní a neskôr zistí, že ani tento rok ho Mikuláš neobišiel a doniesol mu opäť aspoň maličkú sladkosť.

Vitaj, vitaj, Mikuláš,
čo v batohu pre nás máš?
Cukríky i čokoládky
a či dáky perník sladký?
Celý rok sme poslúchali,
aj si uši umývali.
Žiaden z nás sa nebil veru,
na kolene nemal dieru.
Tak ako sme sľúbili,
všetci sme sa ľúbili.
Rýchlo, rýchlo rozbaľ vrece,
nikto z nás už čakať nechce.